

Az írat elektronikus úton

készített másolat

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45
1535 Budapest, Pf. 773.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		FŐVÁROSI TORVÉNYSZEK 66.	
Ügyszám:	2022 JÚN 23. IV/ 01566 - 0 / 2022	FÖLAJSTROMSZAM	KEZDŐIRATON
Érkezett:	2022 JÚL 05.	Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Példány:	Kezelőiroda	Érkezett:	2022 JÚN 23.
Melléklet:	db	PÉLDÁNY: ív.....
		MELLÉKLET: KÖZTÜK:.....
		FÖLAJSTROMSZAM:
		UTÓIRATON:

Alulírott Dr. Gönczi Gergely Ügyvédi Iroda (képviseeli: dr. Gönczi Gergely ügyvéd, [REDACTED])

[REDACTED] az F/1 alatt csatolt meghatalmazás alapján igazolt jogi képviselő

a BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság (rövidített cégnév: BKM Nonprofit Zrt; [REDACTED])

[REDACTED] („BKM”) képviseletében eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény („Abtv.”) 27. § (1) bekezdése alapján

alkotmányjogi panaszt

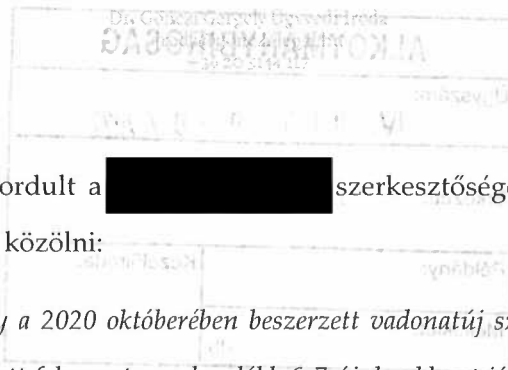
terjesztek elő, amelyben kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy – a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.601/2021/4. számú végzésére is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg a Kúria Pf.IV.25.070/2021/2. számú jogerős végzését, mert az sérti az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított jó hírnévhez való jogát, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által védett tisztességes tárgyaláshoz való jogát. Az alkotmányjogi panasz indokolásaként a következőket adom elő.

1. AZ INDÍTVÁNY TÁRGYÁUL SZOLGÁLÓ VÉGZÉS ÉS AZ ALAPUL FEKVŐ ÜGY ÉRDEMÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

1.1 A per alapjául szolgáló ügy összefoglalása

2021. március 24. napján a [REDACTED] napilapban „Baj van a vadonatúj kukáskocsikkal” címmel cikk jelent meg. A cikkek közléseivel kapcsolatban a Fővárosi Közterület-fenntartó Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság [REDACTED]

[REDACTED] („FKF Zrt.) 2021. április 23. napján írásban

helyreigazítási kérelemmel fordult a [REDACTED] szerkesztőségéhez. Kérelmében az alábbi szövegű helyreigazítást kérte közölni:

„i.) Valótlanul állítottuk, hogy a 2020 októberében beszerzett vadonatúj személyszállító járművek közül a visszatérő meghibásodások miatt folyamatosan legalább 6-7 új, lerobbant jármű parkol a vállalat Ecseri úti telephelye melletti szervízben.

ii.) Valótlanul állítottuk, hogy a célgépek használatbavétele után derült ki az is, hogy az 1,1 köbméteres fém szemeteskonténerek nem minden fajtáját tudják üríteni a célgépek szűk emelővillája miatt, és a cégvezetés ezt úgy próbálta „orvosolni”, hogy kiesztergálták a méregdrága új hulladékgyűjtő gépek emelővilláit, amivel a garancia egyes elemeit is elveszíthették.

Ezzel szemben a valóság az, hogy az emelővillákkal kapcsolatban használatbavétel után a cikkben írt hiba nem jelentkezett, és egyetlen jármű emelővilláját sem kellett kiesztergálni, és egyetlen jármű sem veszítette el a garancia egyetlen elemét sem.

iii.) Valótlanul állítottuk, hogy a dolgozók közül többen is kérték, hogy a régi járműveket használhassák, mert nem képesek biztonságosan végezni a munkájukat. Ezzel szemben a valóság az, hogy ilyen kérést az FKF Zrt. nem kapott a munkavállalóitól.

iv.) Valótlanul állítottuk, hogy az új gépek használata során százszámra sérülnek meg és törnek össze a nagyobb a szemetestartályok.”

A helyreigazítási kérelem tartalmát az indítványozó által a keresetleveléhez csatolt levél igazolja, a feladásának megtörténtét és időpontját igazoló feladóvevény másolatát az indítványozó szintén a keresethez csatolta, azt az elsőfokon eljáró bíróság igazoltnak találta. A helyreigazítást a sajtószerző nem teljesítette a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény („Smtv.”) 12. § (2) bekezdése szerinti törvényes határidőben, így az FKF Zrt. a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény („Pp.”) 496. § (1) bekezdése alapján, a (3) bekezdés szerinti határidőben keresetet indított a [REDACTED] c. napilap szerkesztősége ellen, amelyben az alpereseket a helyreigazítási felszólítás szerinti helyreigazító közlemény közzétételére kérte kötelezni.

Az FKF Zrt. felperes a Pp. 499. §-a alapján kérte továbbá az alperesek kiadójának [REDACTED] [REDACTED] perköltségben történő marasztalását.

a) Az elsőfokú bíróság döntése

A Fővárosi Törvényszék 2021. június 11. napján meghozott 15.P.21.290/2021/7. számú ítéletével az FKF Zrt. keresetét teljes mértékben megalapozottnak találta, megállapította, hogy a közlések a felperesre vonatkoznak és azok valótlanok (perjogilag: azok valóságtartalmát az alperes a perben nem bizonyította). Minderre tekintettel az alperesi szerkesztőséget a felperes által kért tartalmú helyreigazító közlemény közzétételére kötelezte és az alperes kiadóját 200.000,- (kettőszázezer) forint felperesi perköltség megfizetésére kötelezte.

b) A másodfokon zajló eljárás

Az alperes a Fővárosi Törvényszék 15.P.21.290/2021/7. számú ítélete ellen fellebbezett, jogorvoslati kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezésére irányult.

Az FKF Zrt. felperes 2022. augusztus 24. napján fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben az elsőfokú ítélet helyben hagyását kérte az alperes kiadójának a másodfokú perköltségben marasztalása mellett.

c) A másodfokú bíróság permegszüntető és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező ügydöntő végzése

A másodfokú bíróság 2021. szeptember 21. napján kelt 1.Pf.20.601/2021/4. számú végzésével visszautasította az indítványozó perbelépési kérelmét, és ezzel egyidejűleg a Pp. 379. §-a alapján hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság ítéletét és a Pp. 240. § (1) bekezdés f) pontja alapján hivatalból megszüntette a folyamatban lévő eljárást.

A végzés indokolásában a 15.P.21.290/2021/7. számú elsőfokú, a felperes keresetének helyt adó ítéletet röviden ismertette a t. Ítéletábra, majd rögzítette, hogy az Ítéletábra hivatalos tudomása szerint a felperes FKF Zrt. az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, 2021. augusztus 31-i hatállyal beolvadt az indítványozó társaságba.

a másodfokú eljárásban az indítványozó mint az FKF jogutódja perbelépés iránti kérelmet terjesztett elő, amely kérelem alaptalanságát a t. Ítéltábla az Smtv. 12. § (1) bekezdésében, a PK 12. és 13. számú állásfoglalásokban, valamint a Ptk. 2:54. § (1) bekezdésében foglaltakkal indokolt. Mindezek alapján a t. Ítéltábla álláspontja szerint „A fenti jogszabályi rendelkezésekből következően a sajtó-helyreigazítási igény személyhez kötött követelést foglal magában, azzal kapcsolatban jogsértésre hivatkozva csak az érintett, a sajtóközleményben felismerhető személy kezdeményezhet eljárást.” ([10] bek.), és „A Ptk., a Pp. és az Smtv. szabályaiból következően a sajtó-helyreigazítási igény kifejezetten a sérelmet szenvedett jogosult személyéhez kötődik, anyagi jogutódlás hatálya alá nem eshet, így kizárt, hogy az más személyre – akár élők között, akár halál/megszűnés esetén – átszálljon.” ([12] bek.) Minderre tekintettel a t. Fővárosi Ítéltábla a Pp. 379. §-a alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette.

Az Ítéltábla permegszüntető végzése ellen az indítványozó a Kúriához fellebbezett.

d) Az indítványozó fellebbezése a permegszüntető végzés ellen

Az indítványozó fellebbezésében részletesen kifejtette az alábbiakat.

Az FKF brand létezésével és az FKF divízió működésével kapcsolatos indítványozói előadás

A tulajdonos Fővárosi Önkormányzat döntésének megfelelően, háromnegyed éves előkészítő munka eredményeként a felperesi jogutódként a perbelépni kívánó indítványozó mint egységes budapesti közműtársaság öt cég és hat szolgáltatói tevékenység: hulladékgyűjtés, kertészet, kéményseprés, köztisztaság, távfűtés, temetkezés egyesülésével, az európai városüzemeltetésben széles körben elterjedt és bevált úgynevezett *Stadtwerke*-modell szerint jött létre és kezdte meg működését.

Az új fővárosi közműcégből a gazdasági hatékonyságnövelés és a fenntartható működés céljával egyesült a FŐTÁV Nonprofit Zrt., az FKF Nonprofit Zrt., a FŐKERT Nonprofit Zrt., a BTI Nonprofit Zrt. és a FŐKÉTÜSZ Nonprofit Kft. A korábbi tagvállalatok az összeolvadást követően egységes irányítás mellett, hat divízióként vesznek részt Budapest közműellátásában, megőrizve több évtizedes (illetve az FKF esetében évszázadot meghaladó) múltra visszatekintő szakmai hagyományait és értékeit. Az összeolvadó öt társaság engedélyesi tevékenységeit,

közszolgáltatói szerepkörükből fakadó kötelezettségeit és jogait, szolgáltatási portfólióját és munkavállalói közösségeit az új egységes közműcég változatlan formában, az egyes divíziók keretein belül viszi tovább.

Az indítványozó divíziói:

- FKF Hulladékgyűjtési Divízió
- FKF Köztisztasági Divízió
- FŐTÁV Távhőszolgáltatási Divízió
- FŐKERT Kertészeti Divízió
- BTI Temetkezési Divízió
- FŐKÉTÜSZ Kéményseprőipari Divízió

Az egyes divíziók az adott szakterület egyedi eljárásait és munkafolyamatait maguk folytatják, a szakmai építkezést maguk végzik. Az egyes közfeladatok és a további szolgáltatások nagyfokú integritással és önállósággal valósulnak meg.

Ezen folyamat a 2020. november 20-i, Budapest főpolgármestere által bejelentettek szerint, a 2020. december 3-i Fővárosi Közgyűlési ülésen tárgyaltak és elfogadottak alapján valósult meg. A közgyűlési előterjesztés – amely komoly szakmai megalapozó munkára épült, Nyugat-Európában, elsődlegesen német területen bevált mintákat is elemezve, maga is tartalmazta és több soron kiemelte azt a fontos célt, hogy a *Stadtwerke* jellegű összeolvadásban érintett közszolgáltató cégek az összeolvadást követően – a létrejövő új közműcég divízióiként tovább működve – „egységes irányítással párhuzamosan az egyes divíziók az adott szakma egyedi sztereotípiáit maguk folytatják, a szakmai építkezést maguk végzik, - egészen a márkáig bezárólag. Az egyes közszolgáltatásokat ellátó társaságok kívülről változatos, karakteres képet mutatnak, és ezzel párhuzamosan a szakmai feladatok nagyfokú integritással és önállósággal rendelkeznek, az egyes tagvállalatok saját szakmai kapcsolatrendszerét építik és működtetik. Az egyes divíziók külső megjelenésének közös nevezője a mind zöldbb gondolkodás és környezettudatosabb nagyvárosi élet megvalósítása, ami a szemléletformáló tevékenységeikben is megjelenik”. Ugyanezen előterjesztés nem sokkal később ugyancsak deklarálta, hogy „A beolvadó tagvállalatok brandjei – elnevezéseik, arculati rendszereik – jogvédelem alatt állnak, melynek tulajdonosa a BVH Zrt. Miként valamennyi összeolvadással érintett társaság összes jogosultsága, úgy a meglévő márkák is jogtulajdonosok

kerülnek az új közműtársasághoz, így a jelenlegi, védjegyoltalommal védett brand-ek is átöröklődnek az új társaságba”, azaz „A cégnevek mind a divíziók nevében, mind a BKM arculatában, mind pedig védjegyként megmaradnak”.

A fent bemutatott elvek a gyakorlatban is megvalósultak, amely szerint az egyes beadványban érintett cégek nevei, mint márkák, brand-ek tovább élnek, ebből fakadóan minden, a korábbi cégek jóhírére erodáló, hitelességet alácsúszó megjelenés rombolja az adott brand jelen- és jövőbeni megítélését, továbbá az adott brand tulajdonosát, valamint a többi brand hitelességére egyaránt kártékony hatással van. Különösen igaz ez arra való tekintettel, hogy a lakosság, tekintünk rá akár hírfogyasztóként, akár ügyfélként, akár adófizető és az adójáért közszolgáltatást elváró állampolgárként, mind a változatlan tevékenység végzés okán, mind a nevek és brand-ek divíziókban és a külvilág felé használt változatlan arculatban való tovább élése okán továbbra is okkal az FKF-fel azonosítja a hulladékgazdálkodási és a köztisztasági közszolgáltatás ellátását, függetlenül attól, hogy önálló jogi személyiségként, vagy egy új jogi személyiség önálló szakmai irányítású, profilú és tevékenységi kört ellátó divíziójaként látja el a közszolgáltatási feladatokat.

Rendkívül fontos körülmény, hogy az átalakulás előkészítése során a teljes leendő BKM dolgozói közösség számára folyamatosan és egyértelműen a korábbi cégnevek és márkák folytatását állították a középpontba. Jelenleg a BKM dolgozói közössége a napi feladatellátás során is képviseli a korábbi céget, jelenleg divízióban megjelenő márka identitását, a hulladékbegyűjtést végző kollégák, a Budapesten közterületi takarítást ellátó kollégák ugyanúgy FKF-esek, a távfűtést ellátó munkatársak továbbra is FŐTÁV-osok, a közparkokat gondozó szakemberek pedig változatlanul FŐKERT-esek. Ezen márkák igaztalan erodálása tehát az új közműtársaságban a napi feladatellátást végző, a budapesti közszolgáltatást ellátó munkatársak identitását és társadalmi megbecsültségét is sérelmesen érinti.

Így az FKF Zrt. a BKM-be történt beadványát követően is azonos néven végzi a tevékenységét, nem szűnt meg használni arculatát, nevét. Az FKF közfeladatot ellátó, százhuszonhat éve – az éppen aktuális cégformától függetlenül – a főváros tisztaságáért dolgozó társaság, honlapja e néven jelenleg is üzemel, amelynek bizonyítása céljából az FKF honlapjáról készült képernyőképet az indítványozó jelen alkotmányjogi panaszhoz is csatolja (F/2). Az FKF megkülönböztető jelleggel

rendelkező narancssárga színe és a kukás logó jelenleg is összekapcsolódik a budapesti szemétszállítással, az számos szemétyűjtő, újrahasznosító konténer és jármű oldalán ma is látható, narancssárga színű szolgálati ruhájukban a fővárosi hulladékgazdálkodás munkatársai jelenleg is nap mint nap Budapest utcáin dolgoznak. Annak alátámasztása érdekében, hogy a szemétszállítást és a lomtalanítást jelenleg is az FKF végzi, a felperesi jogutód indítványozó egy lomtalanítás időpontjáról tájékoztató, a lakossági postaládákban elhelyezett szórólap másolatát is csatolta a fellebbezéséhez, jelen alkotmányjogi panaszhoz is csatolja (F/3). (Ezen utólagos bizonyítást a felperesi jogutód indítványozó a Pp. 373. § (2) bekezdésére történő hivatkozással tette meg azon oknál fogva, hogy *i*) a felperes FKF Zrt. a per alatt alakult át a cégbíróság döntése alapján, a beadvadás az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően következett be, illetve *ii*) azt a tényt, hogy az FKF brandet tovább vitte a felperesi jogutód BKM Zrt., bizonyítani volt szükséges a felperesi jogutód indítványozó álláspontja szerint, mivel e bizonyíték elbírálása rá nézve kedvezőbb határozatot eredményezhetett.

E körben hivatkozott fellebbezésében a felperesi jogutód indítványozó a Fővárosi Ítéltábla Pf.21827/2013/5. számú döntésére, amely szerint *„A jogi személyek átalakulása esetében nem feltétlenül szűnik meg a személyiség, a jogutódra átszállhatnak a megszűnt jogi személy személyiségi jogai is, az utódszervezet jogfolytonosan átveheti az elődszervezet tevékenységét, a jogelőd által kialakított ügyfélkört, üzletkört, mindez megköveteli a korábbi tevékenység zavartalan folytatását. A jogutód igényt tarthat mind a jogelődje által már kialakított jóhírnévre, az üzletkör fenntartására, mind saját üzleti jóhírnevének megőrzésére a jogutódlást követően is, ebből következően van lehetőség bizonyos fajta személyiségvédelemre a jogi személy megszűnése után is.”.*

A személyiségi jogi perekben bekövetkező felperesi jogutódlással kapcsolatos bírói gyakorlat indítványozó általi összefoglalása

A Ptk. 2:54. § (1) bekezdése szerint a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni, van azonban arra vonatkozóan kialakult joggyakorlat, hogy a jogosult által, az elszenvedett személyiségi jogi sérelem miatt már megindított perbe a jogutód felperesként beléphet.

Az FKF Zrt. mint sérelmet szenvedett (brand)jogosult a Pp. 495-496. §-aiban foglalt szabályok szerint, határidőben fordult helyreigazítási kérelemmel az alpereshez, majd az FKF Zrt. határidőben,

szabályszerűen terjesztette elő a személyiségi jogi keresetét, az elsőfokú ítélet meghozatalát követően pedig, 2021. augusztus 31-i hatállyal beolvadt a BKM-be. Mivel a pert és az azt megelőző, sajtószerv előtti kötelező előzetes eljárást még az FKF Zrt. indította meg a megszűnése előtt, az indítványozó álláspontja szerint a peresített cikkek által az FKF Zrt.-ek mint akkori brand-jogosultnak okozott személyiségi jogsérelemből eredő igényt az általános jogutód és a brand kultiválásában érdekelt indítványozó érvényesítheti, amely álláspontot az indítványozó fellebbezésében is ismertetett alábbi bírói gyakorlat támaszt alá.

BH2005. 247.

Néhai Knézy Jenő, a védjegyjogtalommal rendelkező és a köztudatban az ő személyéhez kapcsolódó „Jó estét, jó szurkolást!” köszöntési módnak az ő engedélye nélkül történt felhasználása okán, személyiségi jogsérelem miatt pert indított. Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetnek túlnyomórészt helyt adott, amelyet az alperes fellebbezéssel támadott meg. A felperes Knézy Jenő a másodfokú eljárás során elhunyt, ezért a másodfokú eljárás félbeszakadt, örökösei azonban jogutódként perbeléptek, és az 1959. évi IV. törvény 85. § (3) bekezdése alapján, a halott emlékének megóvása érdekében kérték az alperes által elkövetett jogsértés megállapítását, elégtételadást és az alperes nem vagyoni kártérítésre kötelezését. A másodfokú bíróság a felperesek perbelépését és módosított keresetét tudomásul vette, és az alperes fellebbezését érdemben elbírálta. A jogerős ítéletet az alperes felülvizsgálati kérelemmel támadta meg, amelyben azt állította, hogy miután a személyiségvédelem iránti keresetet előterjesztő Knézy Jenő az elsőfokú ítélet meghozatalát követően meghalt, nem volt jogszabályi lehetőség arra, hogy a hozzátartozói jogutódként perbe lépjenek és ugyanazon tényállás alapján kegyeleti jogaikat gyakorolják. E perben elvi jelentőségű jogkérdést jelentett, hogy ha a személyhez fűződő joga megsértése miatt indított per során a jogosult meghal, hozzátartozói a perben jogutódként felléphetnek-e és milyen jogcímen, milyen igényt érvényesíthetnek. A Legfelsőbb Bíróság ezzel kapcsolatos indokolásából a felperesi jogutód csak a jelen perben is releváns megállapításokat idézi az alábbiak szerint.

„A Ptk. 85. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni, azt jelenti, hogy ezen alanyi jogok érvényesítése, a jogérvényesítés módja és terjedelme a

jogosult akaratától függ. Élő személy helyett tehát [a 85. § (2) bekezdésében meghatározott kivételtől eltekintve] más nem kérhet személyiségvédelmet.

Jogi értelemben a halállal az ember személyisége (jogképessége) megszűnik, de a halál ténye nem szünteti meg azokat az anyagi és erkölcsi értékeket és azok társadalmi hatásait, melyeket az emberi élet létrehozott és a környezetében kiváltott. Ezeknek az értékeknek és társadalmi hatásoknak (a jogszabály szerint: a halott emlékének) sértetlen fennmaradását védi az ún. kegyeleti jog, melyet e jog jogosultjai gyakorolhatnak. Ennek megfelelően, a kegyeleti jog részeként a Ptk. 85. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, továbbá az a személy, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített. [...]

A perbeli esetben K. J. már életében személyiségvédelmet igényelt, de a halálának bekövetkezése a jogerős bírósági döntés meghozatalát megakadályozta. Ezzel kielégítetlen maradt egy olyan alanyi jog, amely az elhunyt emlékét teljessé tehetné. Miután a kegyelet az elhunyt emlékének teljes körű és sértetlen megőrzését és fenntartását indokolja, ezért a hozzátartozó nem csak a halál bekövetkezése után elkövetett sérelmek miatt, de az elhunyt életében elszenvedett, és általa már perben is érvényesített, de el nem bírált jogsértések miatt is fellelphet a halott emlékének megóvása érdekében. Ennek a jognak a gyakorlására a jogosult halála miatt félbeszakadt eljárásban is helye van.” (kiemelések az indítványozótól)

Pfv.21.283/2019/6.

A felperes házastársát a halála előtti kb. három hétben több egészségügyi intézményben kezelték. Halálát követően a felperes az alperes jogelődjénél panasszal élt, amelyben sérelmezte az ellátás minőségét, az azt végző személyek és az egészségügyi szolgáltató szakmai tevékenységét, hozzáállását, ezért kérte az eset kivizsgálását, egyben büntetőeljárást kezdeményezett. A panaszt az alperesi jogelőd a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény alapján az egészségügyi szolgáltatók hatósági szakfelügyeletéről, szakmai minőségértékeléséről és a minőségügyi vezetőkről szóló 33/2013. (V. 10.) EMMI rendeletben foglaltak, valamint saját kialakított eljárási rendje szerint vizsgálta. Ennek során beszerezte az egészségügyi szolgáltatóktól az orvosi dokumentációkat és szakfelügyelői vizsgálat elvégzése iránt intézkedett, majd a szakfelügyelői vélemény egyes részeire hivatkozással adott választ a felperes panaszára. A felperes módosított keresetében kérte megállapítani, hogy néhai házastársa kegyeleti jogaként az alperes

megsértette az elhunyt tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz és egészséghez való jogát, továbbá a felperes tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz és magánélethez való jogát. Ezen túlmenően elégtétel-adásra és sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság a kegyeleti jog megsértése kapcsán kifejtette, hogy „a pert nem az elhunyt házastárs indította még életében, ezért az egészségügyi szolgáltatók által tanúsított magatartással esetlegesen okozott személyiségi jogi sérelemből eredő igényét a felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:54. § (1) bekezdése szerint kegyeleti jog megsértéseként nem érvényesítheti” (Kúriai felülvizsgálati ítélet indokolásának [7] szakasza). Ebből az következik, hogy amennyiben az elhunyt házastárs megindította volna még életében a pert, a házastársa felperesi jogutódként perbeléphetett volna és érvényesíthette volna az igényt kegyeleti jogsértés folytán.

A felperesi jogutód indítványozó álláspontja szerint a természetes személyek esetében érvényesülő jogutódlásnak a jogi személyek tekintetében is érvényesülnie kell analógia útján, és mivel jelen perben az indítványozó az FKF Zrt. mint jogelőd által még a megszűnése előtt megindított perbe kíván jogutódként belépni, a fenti jogesetekből és bírói álláspontokból következően – figyelemmel az Alaptörvény által kijelölt és az alanyi jogvédelmet biztosító értelmezési kötelezettségre – az alkotmányos jogrend szerint erre kell, hogy legyen lehetősége.

A perben sérelmezett közlés az indítványozót érinti, rá vonatkozik, ezért jogosult a perbe belépni

Az indítványozó a fellebbezésben kifejtette, hogy Legfelsőbb Bíróság PK 13. számú állásfoglalása szerint sajtó-helyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető. Sajtó-helyreigazítási igényt az érvényesíthet, akinek a személyhez fűződő jogait megsértették, elsősorban az, akit a sajtóközleményben név szerint megjelöltek. Valakinek a személyére azonban egyéb módon, nevének a megjelölése nélkül is lehet utalni, a közlés a számára ilyen esetben is sérelmes lehet, ezért az is követelhet sajtó-helyreigazítást, akit név szerint nem jelöltek meg, ha a közlés a személyére vonatkozik, a személyét érinti, feltéve, hogy személye a sajtóközlemény tartalmából valamilyen módon felismerhető.

A Kúria Pfv.21.837/2018/4. számú precedensképes határozata személyiségi jog megsértése tárgyában született, amelynek [13] szakaszában a következőt rögzítette a t. Kúria: „A személyiségvédelmi perekre is irányadó PK 13. számú állásfoglalás értelmében a sajtó-helyreigazítási (személyiségvédelmi) igényt az is érvényesíthet, akit név szerint ugyan nem jelölnek meg, személye azonban a sajtóközlemény tartalmából valamilyen módon felismerhető.”. Az FKF-re vonatkozó közlésekért jelenleg az indítványozó álláspontja szerint az indítványozó perelhet, hiszen rá vonatkoznak, jelenleg társasági jogilag „ő az FKF”. Ellenkező értelmezés ahhoz vezetne, hogy az FKF-re mint százhuszonhat éve működő brand-re vonatkozóan korábban elhangzott vagy jövőbeli valótlan állítások a beolvadást követően senki által nem lennének sajtóperben perelhetőek. Sőt, ez az értelmezés nem csak a jelen alkotmányjogi panasszal érintett perben üresítené ki a jogutód gazdasági társaságot megillető személyiségi jogvédelmet, hanem bármely gazdasági társaság jogutódlással történő megszűnésének esetére elzárná a jogutódot ettől a védelemtől. Ez pedig ahhoz vezetne, hogy bármely megszűnt gazdasági társaságról lehetne írni bármit, mert a megszűnése után a jogutódja nem perelhet. Például, ha a [REDACTED] felvásárolná a [REDACTED] amely az előbbibe történő beolvadással megszűnne, de a termékeit azonos név alatt tovább forgalmazná, akkor a [REDACTED]-ről bármely médium bármilyen sértő közleményt közölhetne, mert a jogutód [REDACTED] ügysem perelhet emiatt, hiszen a sérelmezett közlések nem a [REDACTED] és annak széles körben ismert termékeire vonatkoznak, hanem egy olyan termékre, amit éppen felvásárolt a cég. Ez az értelmezés a személyiségi jogvédelem és a sajtóhelyreigazítás rendeltetésével ellentétes eredményre vezetne: az üzleti érdekeket is aláásó, jóhírnévsértő kijelentésekkel kapcsolatosan a jogutódként érdekelt jogi személy jogi igényt nem érvényesíthetne, a közönség pedig nem tudhatná meg, hogy a korábban a sajtóban közölt tényállítások hazugságok voltak.

Ha azonban elfogadjuk, hogy az FKF-re vonatkozó valótlan tényállításokért jelenleg az indítványozó perelhet, akkor a korábban az FKF-et társasági jogilag a megszűnése előtt megtestesítő entitás által indított perben is kell, hogy legyen keresetőségi joga. Ellenkező esetben a jogrendben a bírói jogértelmezés olyan hézagot teremt, amelyben az alkotmányos védelem a társasági jogi átalakulás idején folyamatban lévő eljárásokban megszűnik.

A Fővárosi Ítéltábla sajtó-helyreigazítás tárgyában hozott Pf.20.721/2013/3. számú határozatában kifejtette, hogy „[m]ind a személyhez fűződő jogok megsértése, mind a sajtó-helyreigazítás iránti perekben a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) vonatkozó polgári kollégiumi állásfoglalásai alkalmazandók, amelyek kiterjesztő értelmezése nem indokolt. Így nem hagyható figyelmen kívül az, hogy minden esetben az átlagolvasó szemszögéből kell kiindulni a sérelmezett sajtóközlemény tartalmának értékelésekor.” A vonatkozó PK-k és az állandó bírói gyakorlat alapján az a felperesi jogutód indítványozó álláspontja, hogy a jelen ügyben kell, hogy legyen a per folytatására való jogosultság (jogutódlás). Az átlagolvasó szemszögéből kell kiindulniuk a bíróságoknak a sérelmezett sajtóközlemények tartalmának értékelésekor, és az FKF-ről közölt sérelmes írárok mindegyike ma már az indítványozóra mint brand-jogosultra és univerzális jogutódra vonatkozik, a beolvadástól kezdődően e társaságot érint minden sérelmes közlés, mert mint köztisztaságért (is) felelős cég, felismerhető a sajtóközleményben.

e) A Kúria permegszüntető végzést helyben hagyó ügydöntő végzése

A Kúria Pf.IV.25.070/2021/2.számú, jelen alkotmányjogi panasszal támadott végzése a t. Ítéltábla permegszüntető és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzését helybenhagyta.

Indokolása szerint „»a perbelépés, illetve perbevonás elbírálása során nem a jogelőd és jogutód között fennálló anyagi jogviszonyt, hanem a fél személyében bekövetkezett változás eljárásjogi feltételeinek fennállását kell vizsgálnia a bíróságnak, azaz azt, hogy a perbevonás, perbelépés szabályszerűen került-e bejelentésre«. A Pp. jogutódlásra vonatkozó rendelkezését azonban a Pp. 240. § (1) bekezdés f) pontja kiegészíti egy pergátló akadállyal és azt is kimondja, hogy az eljárást hivatalból - annak bármely szakaszában - meg kell szüntetni, ha a fél meghal vagy megszűnik, feltéve, hogy a jogviszony természete a jogutódlást” ([15] bek.).

A pergátló akadály körében a Kúria végzése úgy foglal állást, hogy a sajtóhelyreigazítási „igény a Ptk. 2:54. § (1) bekezdésében rögzített általános rendelkezés miatt csak személyesen érvényesíthető, a helyreigazítást kérő csak a saját személyét ért sérelem miatt kérhet jogvédelmet. A PK 13. számú állásfoglalás fellebbezésben hivatkozott megállapításai is ezt mondják ki, utalva arra, hogy valakinek a személyére nevének megjelölése nélkül is lehet utalni. A sajtóközlemény közzétételekor még létre nem jött jogi személy esetén azonban ez a feltétel fogalmilag kizárt, hogy fennálljon.” ([21] bek.).

Mindebből a végzés sommásan arra a következtetésre jut, hogy „A sajtó-helyreigazítási igény olyan személyhez fűződő (személyiségi) jog, amely nem száll (szállhat) át a jogutódra, a Ptk., az Smtv. és a Pp. fenti rendelkezései ugyanis egyértelműen kizárják a jogutód sajtó-helyreigazítás iránti igényérvényesítési jogát. A személyes igényérvényesítés elvéből következően a felperes ezt a jogvédelmi eszközt a jogelődöt ért sérelem miatt nem veheti igénybe. A Kúria Pfv.IV.21.674/2013/4. számú határozata (megjelent BH2014.176.) ezt a jogértelmezést fejt ki a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III törvény azonos tartalmú rendelkezései [61. §, 157. § (1) bekezdés f) pont] tárgyában, amelyet a Kúria a Pp. rendelkezéseinek alkalmazása körében is irányadónak tart. Ezért nem volt jelentősége annak, hogy a perbelépést bejelentő keresetösségi jogának (perbeli legitimációjának) az igazolására a „brand” és a jóhírneve körében előadott tényállítások a Pp. 373. § (2) bekezdésébe ütköznek, ezekre ugyanis a perbelépése bejelentésekor még nem hivatkozott. A jogutód perbelépésének kizártsága miatt azonban a keresetösségi jogának a vizsgálata szükségtelen.”

2. A BEFOGADHATÓSÁG ALÁTÁMASZTÁSA

2.1 Érintettség

Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti eljárás keretében az indítványozói jogosultság alátámasztásához az indítványozónak igazolnia kell az érintettségét. Az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint „[Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet,] a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,“. Az indítványozó beavatkozóként kívánt a perbe lépni, így álláspontja szerint e feltétel rá nézve teljesül. Érintettsége azonban az alábbiakra figyelemmel is fennáll: az indítványozó az FKF Zrt. jogutódja, a Kúria ügydöntő végzése a perbe a jogutód jogán lépni kívánó indítványozó perbe lépési jogának hiányát állapította meg. Ezzel a jelen alkotmányjogi panaszban részletesen kifejtettek szerint az indítványozó mint az FKF Zrt. jogutódja és az FKF brand tulajdonosa szenvedett alapjogi sérelmet, az ő Alaptörvényben biztosított jogát vonta el az ügydöntő végzés azzal, hogy pergátló akadály fennállására hivatkozva a perbelépést nem engedélyezte és ennek folyományaként a személyiségi jogvédelmi igény érvényesítése iránti eljárást (pert) megszüntette.

Az indítványozó mint az FKF Zrt. általános jogutódja anyagi kárt is szenvedett a permegszüntetés okán, hiszen a jogelődnél felmerült és az elsőfokú bíróság által megítélt 200.000 forint perköltségét a permegszüntetés okán a pervesztes alperes kiadója nem téríti meg. Ezen

összeg megtérítését az általános jogutódlásra tekintettel az indítványozó részére kellene teljesíteni.

2.2 Jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A támadott döntést a Fővárosi Ítéltábla permegszüntető végzése elleni fellebbezési eljárásban a Kúria mint másodfokú bíróság hozta, ami ellen sem rendes jogorvoslatnak (fellebbezésnek), sem rendkívüli perorvoslatnak (felülvizsgálatnak) nincs helye, erre tekintettel az indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszt kötelezően megelőző jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

2.3 Határidő

Az Abtv. 30. § (1)-bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó jogi képviselőjével a sérelmezett végzés a Pp. 137. § (2) bekezdése szerint, kézbesítési fikció alapján a második kézbesítési kísérletet követő ötödik munkanapon, azaz 2022. április 27. napján kell kézbesítettnek tekinteni. (A meghíúsulási igazolást az indítványozó F/4 számon csatolja.) Erre tekintettel az indítvány előterjesztésére rendelkezésre álló határidő 2022. június 26. napján jár le.

2.4 Az Alaptörvény 29. §-ában foglalt követelmény teljesítése

Az indítványozó álláspontja szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a jogi személyek esetén a(z univerzális) jogutódlás kizárja-e egy másodfokon folyamatban lévő sajtóperben olyan jogutód perbelépését, aki a jogelődnek a peresített közlések által is használt megnevezését, valamint jogelődje arculatát és bandjét aktívan használja, és akire ez okból a peresített közlések vonatkoznak. Azt, hogy az indítványozó az FKF színes ábrás védjegyének jogosultja, az indítványozó az F/5 alatt csatolt, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának védjegylajstromáról készült másolattal igazolja.

Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés továbbá, hogy a személyiségi jogi jogérvényesítést, illetve a jogérvényesítés jogutódként történő folytatását *ab ovo*, minden további vizsgálat szükségessége nélkül kizárja-e az, hogy a közlés jogutódként belépni kívánó alanya, azaz a jogsértés (egyik) érintettje a közlés idején még jogi személyként nem létezett.

Indítványozói álláspont szerint bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet alapoz meg, hogy a Kúria döntése során nem ismerte fel a kérdés alkotmányos (alapjogi) vonatkozásait, és a lehetséges jogértelmezési alternatívák közül nem az alapjogokat érvényre juttató jogértelmezést követett. Ahogyan az 3165/2021. (IV. 30.) AB határozat is kiemeli, „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerint az Alkotmánybíróság »alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját«. Ennek megítélésakor az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt a kérdést vizsgálja, hogy a bíróság felismerte-e az ügy alapjogi vonatkozásait. Ezt az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban rögzítette: »Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítani kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.

A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvényellenes.« (Indokolás [17]-[18])”

3. AZ ALAPTÖRVÉNY-ELLENESÉG INDOKAI

A sérelmezett ítélet megsemmisítésének indokaként a következőket adom elő.

AZ ALAPTÖRVÉNY VI. CIKK (1) BEKEZDÉSE

3.1 Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság megállapításai

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

Az első, a jogi személyeket megillető személyiségi jogvédelem tárgyában hozott alapvető jelentőségű döntés a 3165/2021. (IV. 30.) AB határozat, amelyben a t. Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatának áttekintését követően rámutatott, hogy *„A fentiek alapján egyértelműen rögzíthető, hogy az Alaptörvény a jogi személyek jóhírnevéhez való jogát is védi. Ugyanakkor áttekintve az Alkotmánybíróság érdemi döntéseit, azt kell megállapítani, hogy a jóhírnevéhez való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlata igen hiányos, a jog személyekkel kapcsolatban pedig eleddig – megfelelő indítvány híján – egyetlen határozat sem született.”* ([40] bek.)

A [44] szakaszban rögzítettek szerint *„[a] jóhírnevéhez való jog tehát azt célozza, hogy az adott személyről a társadalomban kialakult (vagy kialakuló) kép valós tényeken alapuljon. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ez kép ne lehetne téves vagy helytelen, a jóhírnevéhez való jog ugyanis pusztán azt biztosítja, hogy ez a kép valós tényekből levont következtetések eredményeképp álljon össze. Fontos kiemelni, hogy a Ptk. példálózó jelleggel csak a leggyakoribb, tipikus hírnevrontó magatartást emeli ki (tényt állít, híresztel vagy valós tény hamis színben tüntet fel), amiből az következik, hogy a jóhírnév megsértésének bármilyen módon való elkövetése jogellenes.”*

„[56] Ezek a szervezetek azonban élettelen entitások, így személyiségük lényegét elsősorban a külvilág számára érzékelhető elemekkel lehet meghatározni. Ezek lehetnek különösen a szervezet neve, az őt meghatározó szimbólumok, fontosabb arculati elemek, valamint a vele kapcsolatos valós információk (amelyek alapján az önazonosságuk fennáll), egyszóval azon személyiségjegyek, amelyek révén e jogalanyok megjelennek a külvilágban, és amelyek alapján harmadik személyek számára kétséget kizáróan beazonosíthatóak. A jogi személyek esetében tehát meghatározó a megjelenésük, a róluk kialakult kép, amely egyediségüket jelzi harmadik személyek számára. A fentiek alapján ezek a jogi személyiség lényegét adó alkotóelemeknek minősülnek, és mint ilyenek

részesülhetnek a személyiségi jogvédelemben. Másképpen fogalmazva az arculat, illetve az ahhoz kapcsolódó, abból származtatható jogok minden jogi személy személyiségének szerves részét képezik."

Kifejezetten rögzítette a testület a határozata indokolásának [64] szakaszában, hogy „[a] Kúriának tehát vizsgálnia kellett volna, hogy az Újpest FC által működtetett NB I-es futballcsapat címerének a - többségi tulajdonos ügyvezetője általi egyoldalú és önkényes - megváltoztatása kihatással volt-e az indítványozó sportegyesületről kialakított képre. A vizsgálatnak arra is ki kellett volna terjednie, hogy az indítványozóról így kialakult kép hátrányosan hathatott-e a megítélésére, tekintettel arra is, hogy az UTE számára a személyiségi, arculati elemek közé tartozik-e az NB I-es futballcsapat védjegygel oltalmazott címere, benne az UTE név használata.".

3.2 Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság megállapításainak alkalmazása a konkrét ügyre

Indítványozó álláspontja szerint amellet alappal nem lehetséges érvelni, hogy az elsőfokú bíróság által valótlan tényállításnak minősített, az FKF-re vonatkozó – az FKF akkori társasági formájára egyébként nem utaló – közlések ne lettek volna és nem is lehettek volna kihatással az FKF-ről mind brand-ről és az indítványozóról mint a brand építésével aktívan foglalkozó, az FKF nevet, arculatot és színeket használó, az FKF jó hírnevének megőrzésében minden szempontból érdekelt védjegyjogosultról, közszolgáltatást végző jogi személyről és munkáltatóról kialakított képre. E körben az indítványozó (a szintén csatolt, az arculati elemek folytonosságával kapcsolatos bizonyítékok, így a honlap és a szórólap mellett) csatol egy médiamegjelenést, amelyben a FKF brand egyértelműen megjelenik, és amely rögzíti, hogy az FKF-el kapcsolatos állítólagos problémák kapcsán a cikk írója az indítványozót kereste meg, hogy a cikkben foglaltakat kommentálja (F/6 melléklet). Másképpen megközelítve, a jóhírnévhez való jog azt célozza, hogy az adott személyről a társadalomban kialakult (vagy kialakuló) kép valós tényeken alapuljon – jelenleg nem létezik olyan jogi személy, akinek az indítványónál közvetlenebb jogi érdeke fűződne ahhoz, hogy az FKF-ről a társadalomban kialakult és a jövőben kialakuló kép valós tényeken alapuljon. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő,

hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Arra tekintettel, hogy ezt a jogi érdeket az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése védelemben részesíti, az eljáró rendesbírók a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül az alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.

Az indítványozó perbelépését (azaz jogvédelmét) kizáró értelmezést a Kúria végső soron a személyes igényérvényesítés tételes jogi kötelezettségéből vezeti le. Első lépésként a Kúria megállapítja, hogy a Pp. 240. § (1) bekezdés f) pontja egy pergátló akadályt képez: kizárt a perbelépés, ha a jogviszony természete a jogutódlást kizárja. A Kúria végzése szerint ez akkor állapítható meg, ha az anyagi jogi szabályok kizárják a jogutódlást ([15] bekezdés). Ilyen, a jogutódlást kizáró anyagi jogi szabálynak tekinti a Kúria a Ptk. személyes igényérvényesítést előíró 2:54.§-át és az Smtv. 12. §-át. E körben indítványozói álláspont szerint a Kúria azzal jutott alkotmányellenes eredményre, hogy a konkrét ügyben nem alkalmazott kellően differenciált jogértelmezést: nem volt figyelemmel arra, hogy a jogalkotó a természetes személyeket, mint a személyiségi jogi jogvédelem elsődleges alanyait szem előtt tartva fogalmazta meg e rendelkezéseket, utaló szabályként pedig – *mutatis mutandis* – e szabályokat rendelte a jogi személyekre is alkalmazni.

A személyes igényérvényesítés jogpolitikai indokának vonatkozásában az új Ptk. és az Smtv. indokolása sem tartalmaz részletes okfejtést. Az új Ptk. hatálybalépése azonban indokolta a korábbi Be. (büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény) módosítását is, ennek körében a törvényjavaslat indokolása az alábbiakat tartalmazza: „Az új Ptk. értelmében a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni. Ezen alanyi jogok érvényesítése, a jogérvényesítés módja és terjedelme tehát **a jogosult akaratától függ. Élő személy helyett tehát az új Ptk. 2:54. § (2)-(5) bekezdésében meghatározott kivételektől eltekintve más nem érvényesíthet személyiségi jogokat.** (2013. évi CCLII. törvény az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról, 101. § részletes indokolás).

Ebből az indokolásból az tűnik ki, hogy a személyes igényérvényesítés előírásának jogpolitikai indoka, hogy az igény csak a jogosult akarata szerint legyen megindítható. Ebbe illeszkedik az a

rendelkezés is, hogy amennyiben a személyiségi jogi jogsértés közérdeket is sért, az ügyésznek is van perindítási jogosultsága, de csak a jogosult hozzájárulása esetén [Ptk. 2:54. § (4) bekezdés]. Élő ember helyett tehát nem lehet igényt érvényesíteni. E jogpolitikai indokból azonban nem következik az az értelmezés, hogy jogi személyek vonatkozásában – amennyiben a közlés a jogutódlás okán a jogutódot is érinti – a jogutódlás kizárt lenne. Éppen ellenkezőleg, a természetes személyekhez képest a jogi személyek esetében sokkal szűkebb az át nem örökíthető jogosultságok köre, azaz sokkal teljesebb a jogutódlás. Ilyen formán az általános jogutódban tovább élnek a jogelőd jogai. Az ember nem egyenlő jogainak, kötelezettségeinek, jogos érdekeinek összességével – a jogi személy azonban igen.

A jogalkotó ráadásul a meghalt ember személyiségi jogait a kegyeleti jogon keresztül peresíthetővé tette, azaz elismerte, hogy egy már nem létező személy személyiségi jogainak megsértése a jelenleg élő (létező) személyek jogát is sértheti. Jogi személyek esetében értelemszerűen nem beszélhetünk kegyeleti jogról – ilyen kiegészítő rendelkezésre kérelmezői álláspont szerint éppen azért nincs is szükség, mert a jogi személynek vagy van jogutódja, aki a jogelődöt ért jogsérelmet – amennyiben az az ő jogát, jogos érdekét is sérti – peresítheti. Jogutód hiányában, vagy ha a jogelődöt ért sérelem a jogutódra nézve nem sérelmes, nincsen olyan létező, fennálló, „élő” jogalany, aki jogvédelemre érdemes lenne, így peresíthetőségi joga sincs senkinek.

E körben kiemelés érdemel, hogy a Kúria a jogutódlás kizártságának elvi tételét a BH 2014.6.176 számon közzétett eseti döntésből vezette le. Az az ügy azonban lényeges jellemzőjében eltért a jelen ügytől, azaz e BH a jelen ügyre való automatikus, az alapjogi kérdést nem azonosító és az elhatárolási szempontokra figyelemmel nem lévő alkalmazása vezetett a jelen konkrét ügyben alaptörvénysértő értelmezési eredményre az alábbiak szerint. (Erre tekintettel a jelen ügyben az indítványtevő indítványának helyt adó alkotmánybírósági döntés nem jelenti automatikusan azt, hogy a BH 2014.6.176 maga alaptörvény-ellenes lenne, és ilyet az indítványozó nem is állít.)

A BH 2014.6.176 számon közzétett eseti döntés (Kúria Pfv. IV. 21.674/2013.) elvi tartalmát – a közzétett határozatokra jellemzően – absztrahálva fogalmazza meg a BH: *A sajtótermékben közölt állításokkal érintett jogi személy jogutódja a jogelődöt ért sérelem miatt sajtó-helyreigazítás útján nem kérhet jogvédelmet.*

Az ügyben azonban kiemelten fontos jellemző, hogy a jogelőd megszűnése után a jogelőd nevén már senki nem végzett tevékenységet, azaz a jogelőd nevéől az elbíráláskor senki nem volt felismerhető, az senkire sem vonatkozott, így senkinek a személyiségi jogát nem sértette: „[3] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az adott jogi személy üzleti jóhírnév védelméhez kötődő jog ilyen üzleti néven való tevékenység végzéséig illeti meg, mert erről a névről volt felismerhető a felperesi jogelőd, jelen esetben a Wallis Zrt. Az alperes az írásban a felperes jogelődjének saját nevén végzett tevékenységét bírálta. A cég adott néven történő megszűnését követően nincs arra jogosult személy, aki emiatt helyreigazítási igényt érvényesíthetne. Ebben a kérdésben a felperes nem személyesen érintett, így nem sérelmezheti alappal, amit a jogelődjéről írtak.”

Jelen ügyben az FKF neve, arculata, a tárgyi valóságban megnyilvánuló külső ismérvei, tevékenysége változatlan, szakadatlan, folyamatos. Azaz azonos „üzleti néven” végzi azonos tevékenységét. Az FKF a közfeladatot ellátó, százhuszonhat éve – az éppen aktuális cégformától függetlenül – a főváros tisztaságáért dolgozó társaság, honlapja e néven jelenleg is üzemel, megkülönböztető jelleggel rendelkező narancssárga színe és a kukás logó jelenleg is összekapcsolódik a budapesti szemétszállítással, az számos szemétgyűjtő, újrahasznosító konténer és jármű oldalán ma is látható, narancssárga színű szolgálati ruhájukban a fővárosi hulladékgazdálkodás munkatársai jelenleg is nap mint nap Budapest utcáin dolgoznak. A nemrégiben bekövetkezett jogutódlásról az átlagembernek (átlagolvasónak) nincsen tudomása, az jelentős médiaérdeklődést nem váltott ki, a jogfolytonosság teljes a jogelőd és a jogutód között. E körben hivatkozik a felperes a Fővárosi Ítéltábla Pf.21827/2013/5. számú döntésére, amely szerint „A jogi személyek átalakulása esetében nem feltétlenül szűnik meg a személyiség, a jogutódra átszállhatnak a megszűnt jogi személy személyiségi jogai is, az utódszervezet jogfolytonosan átveheti az elődszervezet tevékenységét, a jogelőd által kialakított ügyfélkört, üzletkört, mindez megköveteli a korábbi tevékenység zavartalan folytatását. A jogutód igényt tarthat mind a jogelődje által már kialakított jóhírnévre, az üzletkör fenntartására, mind saját üzleti jóhírnevének megőrzésére a jogutódlást követően is, ebből következően van lehetőség bizonyos fajta személyiségvédelemre a jogi személy megszűnése után is.”

Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla fenti döntésére fellebbezésében is hivatkozott. Azt a Kúria formális érveléssel utasította vissza, rámutatva, hogy „A fellebbezésben megjelölt ítéltáblai határozat pedig – azon túlmenően, hogy eltérő tárgyú ügyben került meghozatalra - nem minősül a Kúriát az ítélezési

tevékenysége során kötő, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 165. §-a alapján közzétett határozatnak.” Egyrészt a Kúria által alkalmazott BH a jelen ügytől lényeges pontokon eltérő tárgyú ügyben született. Másrészt az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla döntését az alaptörvénykonform értelmezés előírását is tiszteletben tartó és létező bírói jogértelmezésként utalt a Fővárosi Ítéltábla döntésére, amelynek követését indítványozói álláspont szerint így nem a Bszi. 165. §-a, hanem az Alaptörvény 28. cikk első mondata teszi szükségessé: a konkrét ügyben ugyanis az ebben foglalt jogértelmezés juttatja érvényre az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogok védelmét, a BH-ban foglalt és a Kúria támadott döntésében követett értelmezés pedig nem.

További fontos elhatárolási ismérv, hogy a BH alapjául szolgáló ügyben a jogutód indította meg a pert, azaz a jogutód érvényesítette az igényt. A másodfokú ítéletet hatályában fenntartó BH szerint „[5] [A másodfokú bíróság hatályában fenntartott ítéletében] Megállapította, hogy ugyan a felperes az általános jogutódlásra hivatkozott fellebbezésében, azonban ezt alátámasztó okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre az iratok között. Ettől függetlenül a felperest igényérvényesítési jogosultság nem illette meg, mert a Ptk. 85. § (1) bekezdése alapján a személyiségi jogi perekben általánosságban alapvető feltétel a személyes jogérvényesítés kötelezettsége, a sérelmet szenvedett fél személyes perindítása.” Indítványozói álláspont szerint azzal, hogy a jelen ügyben a BH-tól eltérően a jogelőd az igényt érvényesítette, és elsőfokon jogerős döntés a jogvédelemre érdemességét ki is mondta, már a jogelőd eleget tett a személyes igényérvényesítés kötelezettségének. Így sem a Ptk., sem az Smtv. szövegéből nem következik kényszerítően, az alkotmánykonform bírói jogértelmezést kizáróan az, hogy a jogutód perbelépését a bíróságnak ki kellett zárnia. [A személyes igényérvényesítés követelménye a Ptk. 2:54. § (1) bekezdésében kifejezetten, az Smtv. 12. § (1) bekezdésében pedig közvetetten, az „akiról” fordulattal szerepel.] A Pp. felhívott 240. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt rendelkezése pedig kifejezetten tág értelmezési tartományt hagy a jogalkalmazó részére, amikor úgy fogalmaz, hogy a jogutódlás akkor kizárt, ha „a jogviszony természete a jogutódlást kizárja”. A főszabály tehát a jogutódlás lehetősége, ehhez képest csak kizáró ok esetében lehet megtagadni a perbe lépést, azaz az igényérvényesítés folytatását (amely a konkrét ügyben az ellenérdekű fél fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban indítványozói részről a jogelőd pernyertességét kimondó elsőfokú ítélet helyben hagyására, azaz a már a jogelőd által sikeresen érvényesített igény érintetlenül

hagyására, rendelkezéseinek jogerősítésére irányul, és ami az ellenérdekű fellebbezése hiányában *ex lege*, a jogelőd és a jogutód passzivitása esetén be is következett volna).

A Kúria által alkalmazott BH elvi tételének differenciálatlan alkalmazása oda vezetne, hogy egy milliók számára, több mint egy évszázada ismert név mögötti egyszerű cégformaváltás is a jogvédelem megszűnését eredményezné. Ez alapján például amennyiben a [REDACTED] átalakulással [REDACTED] alakulna, utóbbi egy másodfokú eljárásba nem léphetne be, mert társasági jogilag a részvénytársaság nem létezett a per megindításakor. (Még akkor sem, ha a cikk csak [REDACTED] említi, cégformára utalás nélkül, hiszen a jelen ügy tárgyát képező cikkek is csak az „FKF” megjelölést alkalmazták). Más példával élve, amennyiben egy sajtóközlés valótlan tényt állítana egy mozgalomról, amely kiépített branddel, logóval, megjelenéssel rendelkezik, azonban a mozgalom jogi személyként történő bejegyzésére csak a sajtóközlemény megjelenését követő napon kerülne sor, a támadott végzés szerinti érvelés alapján e jogi személy az őt egyértelműen érintő, rá vonatkozó és személyiségi jogot sértő (vagy sajtóhelyreigazítási jogot megalapozó) közlésekkel kapcsolatban nem lenne jogvédelemre jogosult. Ez indítványozó álláspontja szerint a jogi személyekkel kapcsolatos realitás figyelmen kívül hagyásával eredményében hézagot nyitna a személyiségi jogok (ideértve a sajtó-helyreigazítási jogot is) jogi személyek számára is adott alkotmányos védelmének pajzsán úgy, hogy e hézag a tételes jogi kereteken belül, az ilyen esetekre irányadó alaptörvénynek is megfelelő értelmezési tartomány kijelölésével orvosolható, más jogalany jogának érintettsége (korlátozása) nélkül. Ilyen esetben indítványozói álláspont szerint semmilyen alkotmányos súllyal bíró indok nem szól a támadott végzés szerinti értelmezés mellett.

Arra tekintettel, hogy a t. Alkotmánybíróság által rögzített tétel szerint „A fentieket úgy kell érteni, hogy a jövőben akár újabb személyiségi jogok is keletkezhetnek, amelyekre a jogi védelem automatikusan ki fog terjedni.” (3165/2021. (IV. 30.) AB határozat [42] bek.), és „a jogi személyeket is megilleti a személyiségi jogvédelem” [34/1992. (VI. 1.) AB határozat, ABH 1992, 192, 200] kérelmezői álláspont szerint – amennyiben a t. Alkotmánybíróság megítélése szerint jelen indítvány keretében ez megtehető – a személyiségi jogok alkotmányos jogvédelme körében az is kimondható, hogy akár olyan személyiségi jogok is létezhetnek, illetve potenciálisan létrejöhetnek, amelyek kizárólag a jogi személyek tekintetében értelmezhetők. Indítványozó azonban indítványát nem erre alapítja, hanem egy jelenleg is létező jogra, amelyet első fokon a rendesbíróság érdemben elbírált és az FKF

keresetének helyt adott, majd a közlések tekintetében saját jogon is perbeli legitimációval rendelkező indítványozó a másodfokon folyó perbe az elsőfokú ítélet helyben hagyása érdekében jogutódként be kívánt lépni.

AZ ALAPTÖRVÉNY XXVIII. CIKK (1) BEKEZDÉSE

3.3 Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság megállapításai

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”*

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírói úthoz való hozzáférés (bírószághoz fordulás) jogát is biztosítja, amely alapján az állam kötelezettsége, hogy a jogok és kötelezettségek elbírálására bírói utat biztosítson, vagyis az érintettnek legyen lehetősége bírósághoz fordulni, a bíróság pedig legyen jogosult (és eljárása egyben alkalmas) az ügy érdemi elbírálására.

Az Alkotmánybíróság (a korábbi alkotmányszöveg alapján) a hazai alkotmánybírószági gyakorlat első éveiben rögzítette, hogy *„A bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson.”* [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353]. Az új évezred hajnalán akkora megszilárdult tételként rögzítette továbbá, hogy *„[a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét”* [35/2002. (VII. 19.) AB határozat ABH 2002, 199, 211].

Ezt a megállapítást az Alaptörvény vonatkozásában is fenntartotta: *„[a] bírósághoz fordulás joga az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből ered, a tisztességes eljárás egyik részeeleme”* [3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]-[13]].

Nemrégiben a t. Alkotmánybírószágnak ismét lehetősége volt e részjogosultság elméleti megalapozásának rögzítésére: *„az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értékítéletet fejez ki. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítóványok képezik. Ezek egyike a bírósághoz*

fordulás joga”, amely „*azt követeli meg, hogy a bíróság megmérhesse a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel, minden lényeges jogkérdést azonosíthasson és azokban a jog értelmezése útján dönthessen.*” {8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás, [50]}

A jelen ügy szemszögéből kiemelten fontos megállapítást tett a t. Alkotmánybíróság, amikor rámutatott, hogy „*[a] bírósághoz fordulás joga tehát általánosságban azt az elvárást támasztja a szabályozással szemben, hogy a peresített igényekről érdemi döntést hozhasson az eljáró bíróság. Ennek érdekében a jogalkotónak olyan eljárást kell lehetővé tennie, amelyben az irányadó jogszabályi rendelkezések tükrében a bíró határozhat arról, mi jogos és mi nem az. Az érintett alapjog célja tehát az eljárás minőségének a védelme. A bírósághoz fordulás értelmét ugyanis az érdemi bírói döntés meghozatalának a lehetősége adja, amely megméri a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel. A bírósági eljárás során követelmény, hogy a bíróság minden lényeges jogkérdést azonosítsa és azokban a jog értelmezése útján döntsön.*” {17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás, [47], kiemelések az indítványozótól}

Friss, 2021-es határozatában a t. Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatra mutatva megerősítette, hogy „*a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételenek formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes bírósági eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.*” {3002/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [27] kiemelések az indítványozótól}

3.4 Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság megállapításainak alkalmazása a konkrét ügyre

A bírói úthoz való jog a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog része. Funkciója a jogalanyok jogainak és törvényes érdekeinek védelme. Ebből egyrészt következik – és alapjogi súlyát nyomatékosítja – közvetlen kapcsolata az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt deklarációval, miszerint „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*” Másrészt alapjogi jellegére tekintettel lényeges tartalmát törvény sem korlátozhatja.

A tisztességes eljáráshoz való alapvető jog az államra elsődlegesen azt a kötelezettséget telepíti, hogy biztosítsa a bírói jogvédelmet, vagyis tegye lehetővé a bírói út igénybevételét – a (jogi vagy természetes) személyek jogvitáikat bíróságon rendezhessék, jogaikat bírói úton érvényesíthessék.

A jelen egyedi ügyben az indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenes döntéshez vezető kúriai jogértelmezés eredménye az, hogy az elsőfokú bíróság által elbírált ügyben megszűnt az eljárás, ami az elsőfokú bíróság jogsérelmet megállapító döntésének hatályon kívül helyezésével együtt oda vezetett, hogy nem kapott jogvédelmet az általános jogutód, akinek demonstráltan jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a jogelődje által indított perben született ítéletnek eleget tegyen a perveztes alperes. A fentiekben igazolt és indítványozói álláspont szerint az Alaptörvény VI. Cikk (1) bekezdése és a Ptk., illetve az Smtv. által védett jogi érdek magában foglalja azt is, hogy az elsőfokon perveztes alperes ne szabaduljon bírói mérlegelést nem tűrő módon a bíróság által elsőfokon megállapított kötelezettségétől azáltal, hogy a pernyertes felperes FKF Zrt. beolvadt egy másik jogalanyba úgy, hogy a jogutódnál a brandje tovább él. Ugyanis a jogutód indítványozónak a konkrét ügyben jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a részeként működő FKF brandre vonatkozóan indult perben jogerős ítélet szülessen. Azaz ahhoz, hogy az eljáró bíróság érdemben, az irányadó jogszabályi rendelkezések (Ptk., Smtv.) tükrében határozhasson arról, mi jogos és mi nem az. (Azaz, hogy az FKF-ről a peresített cikkekben közöltek valós vagy valótlan tényállítások-e.) A t. Alkotmánybíróság más megfogalmazásában ahhoz, hogy a bíróság az alapügyben minden lényeges jogkérdést azonosítson és azokban a jog értelmezése útján döntsön. Megint más megközelítésben a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen – azaz amennyiben adható olyan értelmezés az egyedi ügyben alkalmazandó normaszövegnek, amely a jogvédelemre érdemes indítványozó esetében a perbe vitt jogokról való érdemi döntést lehetővé teszi, a rendesbíróságnak az alkotmányjogi követelményből kifolyólag azt kell követnie. Az indítványozónak továbbá vagyoni érdekét is sérti a másodfokon folyamatban lévő ügyben az eljárást megszüntető és az elsőfokú bíróság döntését hatályon kívül helyező, azaz a bírói utat menet közben elvonó eljárás, mert nem csak, hogy jogvédelmet nem kap, de a bíróság egyetlen érdemi döntése által részére megtéríteni rendelt perköltségét sem fizeti meg az alperes.

Azzal, hogy az eljáró bíróság a Ptk. és az Smtv. rendelkezéseinek lehetséges értelmezései közül olyat követtek, amely eredményeképp az indítványozó perbelépését kizártnak minősítette és a pert az

elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével végzéssel megszüntette, az indítványozó jogvédelem nélkül maradt, elveszítette a jogát ahhoz, hogy igényét bíróság érdemben elbírálja, egyben a jogrendszerrel szemben támasztott alaptörvényből fakadó igény sérült.

Mindezekre figyelemmel kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy tegyen eleget az indítványban megfogalmazott határozott kérelemnek.

Budapest, 2022. június 23.

Tisztelettel:

Dr. Gönczi Gergely Ügyvédi Iroda
képviseli: dr. Gönczi Gergely ügyvéd

a BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt.
indítványozó képviselőként